תוכן העניינים

מבוא: קווים מנחים 1
שער ראשון: מילון מושגים וכללי ניקוד 9
שער שני: שיעורים בשתי וערב 47
חלק א: יסודות – חתכי רוחב 49
1. ההגיים וייצוגם הגרפי 49
1.1 עיצורים ותנועות 49
1.2 האותיות וסימני הניקוד 49
2. מלאכת הניקוד 50
2.1 טבלת התנועות 50
2.2 ההברה לסוגיה 51
2.3 הטעם (ההטעמה) 51
2.4 חוק הניקוד 52
3. כבשים שחורות – חריגי חוק הניקוד 54
3.1 חריגי פתוחה מוטעמת 54
3.2 חריגי פתוחה לא־מוטעמת 57
3.3 חריגי סגורה מוטעמת 57
4. גבול לפניך – שווא 60
4.1 הגדרות: שווא נע ושווא נח 60
4.2 זיהוי שוואים במילים מנוקדות 60
4.3 דע מאין באת – קביעת מעמדו של השווא לצורך הניקוד 60
4.3.1 מהי צורת מוצא? 61
4.3.2 קביעת מעמדו של השווא בשמות מלעיליים/סגוליים 62
5. דגש קל 64
6. להיות או לחדול – התלות בין התנועה לטעם 65
6.1 תנועות חסינות שינוי ותנועות משתנות 65
6.2 התנהגות תנועות בהברות פתוחות לא־מוטעמות 65
מעמד תנועה בהברה פתוחה לא־מוטעמת בנסמך 68
6.3 התנהגות תנועות בהברות סגורות 69
6.3.1 בהברות סגורות בנסמך 69
6.3.2 בהברות סגורות ב"דמויי נסמך" (מיליות) 69
7. רגל פה רגל שם – שווא מרחף 70
התנועה הקטנה שלפני השווא המרחף 70
8. גרוניות בשווא ובחטף 71
8.1 שווא או חטף בגרונית 71
8.1.1 כנגד שווא נע 71
8.1.2 כנגד שווא נח 72
8.1.2.1 נח או חטף – התניות 72
8.1.2.2 סוג החטף 73
8.1.3 כנגד שווא מרחף 74
8.2 הנמכת תנועת i לפני גרונית 75
8.3 התקצרות אחרי גרונית חטופה 75
9. אותיות השימוש וכל"ב 76
10. דגש חזק (מכפל) 77
10.1 דגש תבניתי 77
10.2 דגש משלים 78

10.2.1 דגש של התלכדות 78
10.2.2 דגש של הידמות מלאה 79
10.2.2.1 הידמות של ת תחילית בבניין התפעל 79
10.2.2.2 הידמות של נ 79
10.3 דגש גלום – דגש בהיתוסף צורנים (טעימה ראשונה) 80
10.3.1 דגמי גַלגַל, סְגַלגַל 81
10.3.2 שינוי בהגייה – עדות למכפל 81
10.3.3 חילוף "כמויות" 82
10.4 דגש ב־ עיצורית אחרי תנועת i 83
10.5 דגש לתפארת הקריאה 83
11. אי־מימוש מכפל 84
12. אותיות השימוש מש"ה 85
12.1 מ השימוש 85
12.2 ש השימוש 86
12.3 ה הידיעה 86
כל"ב מיידעות 86
13. אחרונים חביבים – מפיק ופתח גנוב/ה 88
13.1 מפיק 88
13.2 פתח גנוב/ה 88
14. היו זמנים – ו ההיפוך ו־ה השאלה 89
14.1 ו ההיפוך 89
14.1.1 ו ה"מהפכת" עתיד לעבר 89
14.1.2 ו ה"מהפכת" עבר לעתיד 89
14.2 ה השאלה 89
15. מעל החוק – קמץ קיים וצירי קיים (טעימה ראשונה) 89
16. ממלא לחסר – השמטת אימות קריאה (סיכום) 92
חלק ב: המערכות – חתכי אורך 95
1. מערכת הפועל 97
1.0 הקדמה – "שפה אחת ודברים אחדים" 97
1.1 הפועל השלם 99
1.1.1 בניין קל (פָּעַל) ומשקליו 99
1.1.2 בניין נִפְעַל 101
1.1.3 הבניינים הִפְעִיל, הֻפְעַל/הָפְעַל 102
1.1.3.1 בניין הִפְעִיל 102
1.1.3.2 בניין הֻפְעַל/הָפְעַל 103
1.1.4 הבניינים פִּעֵל, פֻּעַל, הִתְפַּעֵל 103
1.1.4.1 הבניינים פִּעֵל, פֻּעַל 104
1.1.4.2 בניין הִתְפַּעֵל 104
תופעות פונטיות בבניין התפעל 104
1.2 המרובעים 106
1.3 הגזרות 107
1.3.1 גזרות פה"פ 107
1.3.1.1 גזרת פ"א 107
1.3.1.2 גזרת פ"נ 108
1.3.1.3 גזרת פ"י 110
א. חסרי פ"צ 110

ב. נחי פ״ו 111
ג. חסרי פ״י 112
1.3.2 גזרות לה״פ 113
1.3.2.1 גזרת ל״י/ל״ה 113
1.3.2.2 גזרת ל״א 117
1.3.3 גזרות עה״פ 119
1.3.3.1 גזרת ע״י 119
א. הבניינים קל, נפעל, הפעיל, הופעל 120
ב. התבניות פּוֹלֵל, פּוֹלַל, הִתְפּוֹלֵל 123
1.3.3.2 גזרת ע״ע/כפולים 125
א. הבניינים קל, נפעל, הפעיל, הופעל 125
ב. התבניות פּוֹלֵל, פּוֹלַל, הִתְפּוֹלֵל 129
2. מערכת השם 137
2.0 הקדמה – ״שפה אחת ודברים אחדים״ 137
2.1 איחוד משפחות 137
2.1.1 הדגושים 138
2.1.1.1 דגש תבניתי 138
א. דגש תבניתי בעיצור השני של השורש 138
ב. דגש תבניתי בעיצור השלישי של השורש 142
ג. אוסף מילים 142
2.1.1.2 דגש גלום – דגש בהיתוסף צורנים 143
א. שמות המסתיימים בתנועת a (ָ) 143
א/1 דגמי גַל, גַלגַל, סְגַלגַל 143
א/2 דגם מָ◌ָ◌ 144
א/3 ״אחרים״ 144
ב. שינוי בהגייה – עדות למכפל 144
ג. חילוף ״כמויות״ 145
2.1.2 הקיימים – קמץ קיים, צירי קיים 146
2.1.3 המלעיליים 153
2.1.3.1 מלעיליים – שלמים 154
א. עושים סדר – התנועה בנטייה 154
ב. קבוצות מיוחדות 155
ב/1 מלעיליים בצירי 155
ב/2 ריבוי ללא תבנית ◌ָ◌ 155
2.1.3.2 מלעיליים – גזרות 155
א. מלעיליים מגזרת ל״י/ל״ה 155
ב. מלעיליים מגזרת ע״י 157
2.1.3.3 מיפוי המלעיליים 159
2.1.4 מלעיליות מוסווית 161
2.1.4.1 מלעיליות מוסווית שיטתית 161
2.1.4.2 מלעיליות מוסווית ״גחמנית״ 162
2.2 נטיית הקניין בשם העצם 162
2.2.1 כינויי הקניין 162
2.2.2 בסיסי נטייה – מכניסים למגירות 163
2.2.3 כללי הצטרפות הכינויים -ךָ, -כֶם/ן – סותמים חורים 164
2.3 זהירות מוקשים! 165

2.3.1 תעתועי ניקוד 165
2.3.1.1 שוואים וחטפים מתעתעים – שווא, חטף או תנועה 165
2.3.1.2 A מתעתעת – חטף או פתח ודגש 166
2.3.2 תעתועי הגייה 166
2.3.2.1 משקלים מתעתעים 166
2.3.2.2 י מתעתעת – שווא או חיריק לפני י 167
2.4 ספיחים 168
2.4.1 צירי שאינו נשמר בנסמך 168
2.4.2 פָּעֵל בגזרת ל״י/ל״ה (פָּעָה) 169
2.4.3 דגש קל חורג 169
2.4.4 שמות פרטיים חריגי סגורה מוטעמת 169
2.4.5 סולנים – נטיית שמות בודדים 170
3. המיליות 173
3.1 נטיית המיליות 173
3.2 נטיית מיליות בודדות 173
3.2.1 נטייה על דרך היחיד 173
3.2.2 נטייה על דרך הרבים 174
3.3 רשימת מיליות 175
4. שם המספר 177
4.1 מספר יסודי 177
4.1.1 מספר יסודי מונה 177
4.1.1.1 מספר שלם 177
4.1.1.2 מספר חלקי 180
4.1.1.3 מספר מעורב 180
4.1.2 מונה שאינו מונה – שימושים אחרים למספר היסודי 180
4.2 מספר סודר 181
שער שלישי: מוספים 183
1. עניין של טעם 185
1.1 דגמים מלעיליים 185
1.1.1 דגמי שם (ובינוני) מלעיליים 185
1.1.2 דגמי פועל מלעיליים 185
1.1.3 מלעיל בכינויים 186
1.1.4 שונות 186
1.2 צורות מלרעיות ״מועדות״ 186
2. שמים דגש – סיכום דגשים חזקים 187
3. טיפולי שורש 189
4. לוחות 199
4.1 לוחות הפועל 199
4.2 לוחות השם 211
5. אל השדה 227
שער רביעי: תרגול 231
מבחר מקורות 277
מבוא: קווים מנחים (אנגלית) I